

KAMP C

JAARVERSLAG 2009

Kamp C – provinciaal centrum duurzaam bouwen en wonen

PROVINCIE
ANTWERPEN

DEPUTATIE VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN

VOORZITTER	Cathy Berckx, gouverneur
LEDEN	Ludo Helsen Rik Röttger Koen Helsen Marc Wellens Inga Verhaert Bart De Nijn
PROVINCIEGRIFFIER	Danny Toelen

VOORWOORD	5
DEEL 1 KAMP C INFORMEERT EN SENSIBILISEERT	7
1 TENTOONSTELLINGEN OVER DUURZAAM BOUWEN	8
2 ERVAAR DE ECOLOGISCHE WONING CASANA	9
3 VOORBEREIDINGEN VOOR EEN UITGEBREIDE INFOTHEEK	10
4 PLANADVIES IN STIJGENDE LIJN	11
5 INFOSESSIES EN WORKSHOPS DUURZAAM BOUWEN	12
6 RONDLEIDINGEN DUURZAAM BOUWEN EN WONEN	18
7 EEN AANBOD VOOR BOUWPROFESSIELEN	20
8 EEN AANBOD VOOR LOKALE OVERHEDEN	21
9 EDUCATIEF AANBOD VOOR SCHOLEN	22
DEEL 2 DE BASIS VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN	25
1 IN OKTOBER LEGDEN WE DE BASIS	26
2 BEDRIJVEN UIT DE DUURZAME SECTOR IN DE BASIS	28
3 EUROPESE MIDDELEN VOOR DE BASIS	29
DEEL 3 DUURZAME EVENTS EN ACTIVITEITEN	33
1 EVENEMENTEN VAN KAMP C	34
2 ACTIVITEITEN BUITENSHUIS	37
3 ACTIVITEITEN VAN PARTNERS OP KAMP C	39
DEEL 4 ONZE WERKING	41
1 EEN JONG TEAM VOL AMBITIE	42
2 INGEBRIJKNAME VAN EEN KLANTGERICHT RESERVERINGSSYSTEEM	44
3 INFORMEREN EN SENSIBILISEREN	44
DEEL 5 KAMP C IN CIJFERS	49
1 AANTAL DEELNEMERS EVENTS	50
2 AANTAL RONDLEIDINGEN AAN SCHOLEN	50
3 AANTAL RONDLEIDINGEN AAN DERDEN	50

Kamp C

**AMERICAN
HOMES**

VOORWOORD

Duurzaam bouwen is in Vlaanderen een credo geworden waaraan bedrijven uit de bouwsector, architecten, besturen en organisaties steeds meer aandacht besteden en waarbij de particuliere bouwer zich ook niet onbetuigd laat.

Vaak is deze bijzondere aandacht ingegeven omdat het verplicht wordt opgedragen (EPB-regeling) of omdat er interessante subsidies of premies aan gebonden zijn (dakisolatie, zonnepanelen, ...). Maar gelukkig merken we dat de aandacht soms ook ontstaat uit overtuiging om voorbeelden te creëren en om goede praktijken uit te bouwen die anderen tot inspiratie kunnen zijn.

Voor het provinciaal centrum duurzaam bouwen en wonen Kamp C is duurzaam bouwen sinds de openingsdatum een kernactiviteit, en is de derde motivatie – het tonen van praktijkvoorbeelden – onze opdracht geweest.

Dat de regelgeving alle evoluties omtrent duurzaamheid volgt en via tal van maatregelen duurzame ingrepen verplicht maakt is een eerste vaststelling. Op Europees niveau is een strak schema van normering afgesproken en zo wil Vlaanderen tegen 2012 een E-peil van 60 realiseren voor nieuwbouwwoningen.

Dat de vele subsidies en premies dit beleid ondersteunen en schragen is een goede, maar soms ook onoverzichtelijke zaak. Ook hier kunnen we, net zoals in de sociale sector, een Mattheüseffect ontwaren, maar voorlopig blijven de initiatieven welgekomen.

Kamp C probeert vanaf het begin bouwers en verbouwers te sensibiliseren en te informeren over hoe zij op duurzame wijze met de schaarse middelen kunnen omspringen.

Dit is niet altijd makkelijk. Het bepalen van een goed bouwprogramma binnen de vastgelegde financiële middelen dat tegelijkertijd rekening houdt met duurzaamheidscriteria is voor iedereen een moeilijke opdracht.

Duurzaamheidscriteria betekenen zoveel meer dan een vinkje zetten achter het blokje

‘aanwezig’. Duurzaamheidscriteria vragen dat er doordacht omgesprongen wordt met installaties, ruimte en materialen en dat dit niet alleen ingebouwd wordt, maar dat er ook naar geleefd wordt. Eenvoudiger: het is niet omdat je zonnepanelen op je dak hebt, dat je niet zuinig met elektriciteit moet omgaan, en het is niet omdat je een goed geïsoleerd gebouw hebt, dat je met ramen open moet verwarmen. Soberheid, zonder te vervallen in krenterigheid, is misschien wel het moeilijkst om in duurzaamheidstermen te vatten.

Zowel over de specifieke regelgeving, over de bijzondere subsidies als over de algemene principes van duurzaam bouwen informeert Kamp C de burgers en organisaties uit onze provincie. Met steeds groeiend succes worden onze infosessies bijgewoond, gaan onze workshops door en geven we planadvies. Zowel op Kamp C in Westerlo, als in bijna alle gemeenten van onze provincie gaan deze momenten door en het doet goed om zoveel interesse te kunnen vaststellen.

In 2009 heeft Kamp C haar aanbod naar ondernemingen, organisaties en besturen bovendien ernstig uitgebreid. Dankzij het provinciebestuur en met steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Vlaams Energieagentschap is ons bedrijventrum De Basis flink uitgebreid. De Basis kreeg er een tweede kantoorgebouw bij met negen kantoren van 50 m² en een conferentiecentrum voor 100 personen. Hiermee kan Kamp C ondernemingen uit de sector duurzaam bouwen ondersteunen, door hen faciliteiten in een duurzaam gebouw aan te bieden. Zowel voor de huur van kantoren als voor de organisatie van opleidingen, bijeenkomsten en studiedagen over duurzaamheid is ons aanbod nu drie keer groter geworden.

Wat dit allemaal betekent, vindt u in dit jaarverslag 2009. We wensen u veel leesplezier en we zien u ongetwijfeld weer op een van de vele activiteiten in 2010.

Daniël Verheyen
directeur

Ludo Helsen
gedeputeerde

DEEL 1

KAMP C INFORMEERT EN SENSIBILISEERT

Kamp C heeft als provinciaal centrum duurzaam bouwen en wonen de hoofdpoddracht om de particuliere bouwer en verbouwer objectief te informeren en te sensibiliseren. Om dit te verwezenlijken omvat het infocentrum een permanente tentoonstelling en organiseren we rondleidingen, infosessies en workshops. Het succes van advies op maat steeg verder in 2009: planadvies kende een groei en de Antwerpse bouwer vond meer en meer de weg naar het infoloket.

1 TENTOONSTELLINGEN OVER DUURZAAM BOUWEN

1.1 ONZE PERMANENTE TENTOONSTELLING

Tentoonstelling over de basisprincipes van duurzaam bouwen

'O, is dat duurzaam bouwen' is de vaste tentoonstelling in het infocentrum van Kamp C. Het is een belangrijke vorm van sensibilisatie van het brede publiek voor de thematiek duurzaam bouwen en wonen. Ook al merkten we in 2009 dat meer bouwers interesse tonen in energievriendelijke en gezonde woningen, toch zijn er nog veel misvattingen omtrent duurzaam bouwen. De permanente tentoonstelling legt op een laagdrempelige manier uit waarover het gaat.

De tentoonstelling heeft zowel een ondersteunende als een stimulerende rol bij de adviesverlening. Tijdens rondleidingen komt vooral het sensibiliserende aspect aan bod, waarbij duurzaam bouwen wordt verduidelijkt aan de hand van ruimte, water, energie en materialen. De bezoeker krijgt een overzicht hoe hij door gebruiksgewoontes en juiste keuzes een meer duurzame levensstijl kan creëren zonder aan comfort in te boeten. De tentoonstelling geeft bovendien de adviseurs van Kamp C de mogelijkheid om individuele bezoekers bondig een overzicht te kunnen geven op basis van hun specifieke noden en vragen.

Vorbereidingen voor de nieuwe expo

Achter de schermen werd er in 2009 stevig gewerkt aan een opvolger van deze tentoonstelling: een vernieuwde expositie die zich zowel in het infocentrum als in de buitenruimte zal bevinden. Elk thema komt veel uitgebreider aan bod en hernieuwbare energie krijgt meer aandacht dan in de huidige tentoonstelling. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling ondersteunt dit project met een bijdrage van 40%. Eind 2009 werd het ontwerp gefinaliseerd door het ontwerp bureau D-Ice, zodat de openbare aanbesteding voor de bouw van de tentoonstelling ook kon opgestart worden. De opening van onze nieuwe expo is gepland voor het einde van 2010.

1.2 DEMOPLATFORM THUISCOMPOSTEREN

Op het demoplatform thuiscomposter, dat in samenwerking met Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK) werd geïnstalleerd, kunnen bezoekers kennis maken met verschillende types van vaten en bakken om huishoudelijk groenafval te composteren. Bovendien krijgen ze via grote informatiepanelen tips om goed te composteren.

Eén van de stielmannen van Kamp C volgde een opleiding thuiscomposter en garandeert op Kamp C een goed onderhoud en een goede werking van het demoplatform. Dit demoplatform maakte in 2009 een geïntegreerd deel uit van onze permanente tentoonstelling en werd extra in de kijker gezet tijdens events zoals de opendeurdag.

1.3 DE REIZENDE TENTOONSTELLING

De reizende tentoonstelling 'Mijn €nergiezuinige woning' bleef ook in 2009 een succes. Deze tentoonstelling is uitleenbaar door externe organisaties zoals lokale besturen en instellingen. Op deze manier kan de boodschap rond duurzaam bouwen verder verspreid worden dan enkel op het domein Kamp C. Het idee om bij de burger aan huis te kunnen informeren slaat duidelijk aan.

Een blijvend succes is onder andere te danken aan de Energie Infotoer, waarbij de ontleningen en lezingen vaak tot een lokale energieweek worden gebundeld.

In totaal werd de reizende tentoonstelling gedurende 96 dagen uitgeleend en stond zij in 9 verschillende gemeenten. Ook stond ze opgesteld bij de eigen grote evenementen in 2009 zoals de opendeurdag, het ecoFEESTival en Open-Bedrijven-Dag. In 2009 stond onze reizende tentoonstelling in:

- ▶ Boom
- ▶ Borgerhout
- ▶ Edegem
- ▶ Hove
- ▶ Lier
- ▶ Schoten
- ▶ Zottegem
- ▶ Zwalm

2 ERVAAR DE ECOLOGISCHE WONING CASANA

Casana, de bio-ecologische demonstratiewoning van Kamp C, trok ook in 2009 de aandacht van heel wat geïnteresseerde bezoekers. Naast individuele bezoekers mochten we ook groepen verwelkomen.

Casana heeft als voorbeeldproject een belangrijke educatieve meerwaarde: bezoekers krijgen hier de kans om een duurzame en ecologische woning te ervaren.

De demonstratiewoning staat open voor vrije bezoeken en wordt ook geïntegreerd in de rondleidingen voor scholen en volwassenen. In de woning zijn immers heel wat duurzame materialen en technieken geïntegreerd, waardoor ze als het ware een levende synthese vormt voor een groot deel van de informatie die bezoekers krijgen doorheen de rondleiding door de tentoonstelling en langs de gebouwen op de site.

2.1 BEREKEN JE EIGEN ECOLOGISCHE WOONVOETAFDruk

In de woning krijgen de bezoekers informatie over bio-ecologisch bouwen en wonen via informatiepanelen, een 'dagboek van de bouwheer' en een introductiefilm. Bovendien kunnen ze hun eigen woonsituatie toetsen en krijgen ze via een interactieve toepassing tips om hun ecologische woonvoetafdruk te verkleinen.

Een bezoek aan Casana kan uitgebreid worden met een bezoek aan de tentoonstelling rond bio-ecologisch wonen die in het infocentrum werd opgebouwd. Deze tentoonstelling biedt de bezoekers de kans om het ganse bouwproces van de woning te volgen op foto, aangevuld met commentaren van architect en aannemer. De vier deelthema's van duurzaam bouwen en wonen - ruimte, energie, materialen en water - worden toegelicht aan de hand van voorbeelden uit de woning. Verder vind je er een ruime keuze aan boeken over bio-ecologisch bouwen en over bio-ecologische materialen die de bezoeker in een comfortabele leeshoek kan doornemen.

Tijdens het EcoFEESTival, de opendeurdag en Open-Bedrijven-Dag in 2009 stonden de deuren van Casana open voor een breed publiek. In samenwerking met Vibe vzw werd de woning permanent bemand door specialisten terzake, die vragen over bio-ecologisch bouwen beantwoordden.

2.2 OOK LOGEREN IN CASANA WORDT MOGELIJK

In 2009 werd Casana gebruiksklaar gemaakt voor verhuur. We richten ons hiermee op de eerste plaats op particulieren die bio-ecologisch willen bouwen en dergelijke woning in praktijk willen ervaren. Een woning verhuren is echter meer dan infrastructuur bieden. In 2009 werd alles in het werk gesteld om de randvoorwaarden als huurcontract, waarborg enzovoort in te vullen. De woning werd verder ingericht en van huishoudgerief voorzien. De eerste kandidaten voor het proefwonen in het voorjaar 2010 zijn gekend. Hun ervaring en evaluatie wordt in het verhuurtraject meegenomen, voordat de potentiële bouwers Casana gaan ervaren in de tweede helft van 2010.

3 VOORBEREIDINGEN VOOR EEN UITGEBREIDE INFOTHEEK

De infotheek van Kamp C kreeg in 2009 stilaan meer vorm. De infotheek is een verzamelnaam voor advies op maat aan de individuele bezoeker in verschillende vormen zoals planadvies, infoloket of literatuur. De nadruk ligt in ons advies op duurzaamheid, zonder de economische realiteit uit het oog te verliezen. In 2009 werden verdere voorbereidingen getroffen om de infotheek te herschikken en zichtbaarder te maken tegen de opening van de nieuwe expo einde 2010.

3.1 BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN ZIJN RAADPLEEGBAAR IN DE BIBLIOTHEEK

De bibliotheek van Kamp C is ondergebracht in de voormalige kapel, de mooiste ruimte van het infocentrum. Het boeken- en tijdschriftenaanbod is uitgebreid en gespecialiseerd. Uiteraard zijn er ook video's en DVD's beschikbaar.

De bibliotheek van Kamp C maakt deel uit van het milieubibliothekennetwerk www.felnet.eu. Daar kan je on-line onze bibliotheekcatalogus en die van 22 andere leden raadplegen.

Momenteel zijn er 1543 titels aanwezig in onze bibliotheek. Daarbij komt nog een uitgebreide collectie tijdschriften, die de dag van vandaag de meest up-to-date bron van informatie vormt.

Voor de bezoekers staan er ook computers ter beschikking om de laatste informatie via internet te raadplegen. In de infotheek-computer zitten meer dan 200 favoriete websites. Die kunnen we tonen aan onze bezoekers en de internetlink doormailen.

3.2 FOLDERS UIT DE SECTOR

Naast de bibliotheek is er ook het folderaanbod waar we een doordachte keuze maken tussen de veelheid aangeboden publicaties. Hierbij proberen we ook zoveel mogelijk onze onafhankelijke houding te bewaren. De

folders die we verspreiden variëren: folders van de Vlaamse Gemeenschap over energiebesparende maatregelen, subsidies en EPB-regelgeving, ODE Vlaanderen over energiezuinige oplossingen, CeDuBo over duurzaamheid, Dialoog over de bouwteams, Eandis, ... en niet te vergeten onze eigen publicaties.

3.3 DE INFOTHEEK VOOR ADVIES OP MAAT

De infotheek is beschikbaar voor onze bezoekers van dinsdag tot vrijdag en de derde zaterdag van de maand. Er is steeds iemand van onze inhoudelijke medewerkers beschikbaar om vragen van bouwers en verbouwers te beantwoorden. Dit kan zowel telefonisch als via mail. In 2009 zorgde de adviseurs van Kamp C voor ongeveer 323 adviezen.

4 PLANADVIES IN STIJGENDE LIJN

Sinds 2007 is planadvies een vaste dienstverlening van Kamp C. En met succes. De vraag naar individueel en op maat advies op concrete plannen steeg verder in 2009 tot een 26-tal afspraken. Bijna het dubbele aantal van 2008.

4.1 PLANNEN LATEN SCREENEN OP DUURZAAMHEID

Een planadvies duurt ongeveer een uur en kostte tot maart 2010 40€. Door de tijdsbesteding en de bijhorende kostprijs relatief beperkt te houden, willen we de drempel voor planadvies bewust laag houden. Tijdens een planadvies worden de plannen van een particuliere (ver)bouwer gescreend op de belangrijkste principes van duurzaam bouwen en wonen. Mensen krijgen verbetertips mee over ondermeer compactheid, materiaalgebruik, isolatie, verwarmingssystemen, enzovoort.

Planadvies wordt ook in andere provincies aangeboden. Samen vormen deze organisaties het Vlaams Netwerk Duurzaam Bouwadvies. Het netwerk en de coördinatie ervan zijn een initiatief van de Bond Beter Leefmilieu.

4.2 VASTE EN EXTERNE PLANADVISEURS

Vanaf half 2009 hebben we bij Kamp C drie adviseurs die planadvies kunnen geven. Om het planadvies in 2009 extra in de kijker te zetten, organiseerden we in samenwerking

met een externe adviseur gratis planadvies tijdens onze opendeurdag op 17 oktober. Dit is zeker voor herhaling vatbaar want alle adviseurs waren volgeboekt die dag. Ter gelegenheid van de opendeurdag is er eveneens gepeild naar de tevredenheid van de deelnemers aan het planadvies. Die was doorgaans goed, mits enkele verbeterpunten waar nu hard aan gewerkt wordt om die bij te sturen. Uit die enquête is bijvoorbeeld gebleken dat, ondanks de beperkte vergoeding, 40 € toch een drempel blijft. Vandaar werd begin 2010 door de deputatie goedgekeurd om ook het planadvies gratis te maken.

4.3 ADVIESVERLENING IN DE KWALITEITSKAMER VAN DE PROVINCIE ANTWERPEN

De provincie Antwerpen organiseert sinds enkele jaren de 'Kwaliteitskamer' voor bouwen en infrastructuurprojecten in het kader van kwaliteitsvolle plattelandsontwikkeling. Kamp C zit mee aan de tafel om de duurzaamheid van de bouwwerken richting te geven. Ook dit kan gezien worden als planadvies. In 2009 hebben we vijf voormiddagen deelgenomen aan de kwaliteitskamer.

5 INFOSESSIES EN WORKSHOPS DUURZAAM BOUWEN

5.1 INFOSESSIES OP DE DERDE ZATERDAG VAN DE MAAND

Elke derde zaterdag van de maand konden geïnteresseerden een infosessie volgen rond een deelthema van duurzaam bouwen. Een specialist ter zake ging dan dieper in op het onderwerp.

In 2009 gingen volgende infosessies door:

Passief Bouwen: 21 februari '09

In samenwerking met Passiefhuis Platform
Een passiefhuis is een zeer energiezuinig gebouw met gegarandeerd winter- en zomercomfort. De warmteverliezen zijn er door een doorgedreven isolatie zo beperkt, dat er slechts een kleine naverwarming op de ventilatie nodig is. Met het vermogen van een strijkijzer blijft een passiefhuis in de winter warm. Er moet dus geen traditioneel verwarmingssysteem meer worden geïnstalleerd. In deze infosessie kwamen mensen alles te weten over deze constructiemethode.

Na-isoleren: 21 maart '09

In samenwerking met Dialoog
Een bestaande woning na-isoleren vereist een andere aanpak dan de isolatie van een nieuwbouw. In deze sessie kwamen prioriteiten en mogelijkheden aan bod, net als specifieke aandachtspunten bij het isoleren van bestaande woningen. Isolatie van daken, schrijnwerk, vloeren en wanden werden toegelicht.

Houtskeletbouw: 18 april '09

In samenwerking met Vibe
Tijdens deze infosessie hebben we het over alle aspecten van houtgebruik bij houtskeletbouw gehad. Daarnaast kwam ook het energieaspect aan bod: hoe op een goede manier isoleren? Hoe kan je je energieverbruik beperken?

Ventilatie: 16 mei '09

In samenwerking met Dialoog
Het ventileren van de woning is een kwestie van het creëren van een gezond leefklimaat! Hoe kan je dat gecontroleerd aanpakken? Mensen kregen een overzicht van de verschillende systemen met hun voordelen en beperkingen.

Zonne-energie: 20 juni '09

In samenwerking met Dialoog
In deze infosessie kregen mensen een zicht op de verschillende toepassingen van zonne-energie. Wat is het verschil tussen thermische en fotovoltaïsche zonne-energie? Wat zijn de voor- en nadelen van het gebruik van zonne-energie?

Strobalenbouw: 19 september '09

In samenwerking met Vibe
Bouwen met strobalen kent een snelle opmars in heel Europa. Wat zijn de voordelen? Vanwaar komt strobalenbouw? Welke methodieken en constructiemethodes bestaan er? Hoe wordt strobalenbouw in ons land meestal uitgevoerd en welke voorbeelden zijn er al?

Energiezuinig verwarmen: 21 november '09

In samenwerking met Dialoog
Door een goede isolatie en gecontroleerde ventilatie, beperk je de warmtebehoefte in een woning. De volgende stap is een energiezuinig verwarmingssysteem. In de sessie energiezuinige verwarming gingen we eerst na welke energiebronnen in aanmerking komen voor woningverwarming. Vervolgens belichtten we het belang van een correcte bepaling van de warmtebehoefte.

5.2 GRATIS INFOSESSIES OP DE INFODAG

Op zaterdag 17 oktober organiseerde Kamp C een infodag voor alle bouwers en verbouwers die op zoek zijn naar concrete tips en advies over duurzaam bouwen. Bezoekers konden die dag gratis verschillende infosessies bijwonen die hen verder kunnen helpen bij de bouw of verbouwing van hun woning. Meer over de infodag onder het hoofdstuk 'Duurzame events en activiteiten'. De infosessies op 17 oktober waren de volgende:

- ▶ Bouw passief en bespaar 85% energie
- ▶ Na-isoleren: hou energie in huis
- ▶ Warmtepompen: de natuur als bron van verwarming
- ▶ Help, ik ga bouwen!
U staat er niet alleen voor.
- ▶ Gevelgroen: niet alleen mooi, ook gezond

5.3 DUURZAME DONDERDAGEN OP KAMP C

Wie bouw- of verbouwplannen had en van plan was hierbij zelf de handen uit de mouwen te steken, kon in de zomermaanden van 2009 op Kamp C terecht voor een gevarieerd zomeraanbod.

Elke donderdagnamiddag organiseerde Kamp C een praktische workshop voor doe-het-zelvers.

Een ervaren vakman gaf nuttige tips over technieken die doe-het-zelvers in hun woning kunnen toepassen.

Parket en houten vloeren: 2 juli '09

In deze workshop maakten de deelnemers kennis met verschillende technieken voor de plaatsing en afwerking van houten vloeren en massief parket. De begeleider demonstreerde de verschillende technieken en men kreeg de kans om dit ook zelf uit te proberen.

Tadelakt: 9 juli en 6 augustus '09

Tadelakt is een waterdichte pleister op basis van kalk, water en kleurpigmenten. Het wordt gebruikt als stijlvolle (muur)bekleding, onder meer in badkamers. De techniek dankt haar

succes aan de natuurlijke waterdichtheid en de zachte textuur. Bovendien is dit een milieuvriendelijke pleister.

In de workshop maakte men kennis met het materiaal, de kleurpigmenten, de geschikte ondergronden en de mogelijkheden van deze techniek.

Kleine energiebesparende maatregelen: 16 juli '09

Zuinig omspringen met energie is belangrijk en biedt heel wat voordelen. In deze workshop namen mensen hun eigen woning onder de loep: welke eenvoudige energiebesparende maatregelen kan je doorvoeren?

De begeleider gaf een kapstok mee om een energiescan uit te voeren in de eigen woning, en demonstreerde bovendien de materialen en de uitvoering van een aantal eenvoudige energiebesparende maatregelen.

Leempleister: 23 juli en 20 augustus '09

In deze workshop kregen deelnemers de kans om hun talent om muren te bezetten te ontwikkelen. De begeleider demonstreerde de techniek van leembepleistering en de bijzonderheden. Uiteraard mochten mensen ook zelf de handen vuil maken om de techniek onder de knie te krijgen.

Isoleren van daken: 30 juli '09

De begeleider demonstreerde de technieken voor isolatie van platte en hellende daken. Deelnemers leerden wat de aandachtspunten zijn bij de isolatie van een dak en wat men bedoelt met de begrippen dampscherm, onderdak, luchtdichting en koudebrug.

Afwerking in gipsplaten: 13 augustus '09

Gipsplaten zijn erg geliefd voor het maken van voorzetwanden en plafonds. In deze workshop gingen doe-het-zelvers aan de slag met deze materialen. Men maakte kennis met het plaatsen van gipsplaten, het opvoegen en de bijzonderheden bij deze technieken.

Werken met natuurverf: 27 augustus '09

Er bestaan heel wat soorten natuurverf. Deelnemers maakten kennis met de verschillende types verf én met de technieken om deze verfsoorten aan te brengen. Bovendien kreeg men de kans om, onder begeleiding, de verschillende schildertechnieken uit te proberen.

5.4 TERRA NOVA TIJDENS DE ZOMERMAANDEN

Met Terra Nova bundelde het provinciebestuur van Antwerpen in 2009 een waaier aan dagactiviteiten in en rond provinciedomeinen en musea tot een zomers verwenprogramma.

Kamp C maakte deel uit van dit aanbod met een eco-wellnessprogramma op 18 juli en 22 augustus. Duurzaam bouwen en wonen betekent namelijk ook gezond en levenslang wonen. In die context trok het eco-wellnessaanbod heel wat extra bezoekers naar Kamp C. Geïnteresseerden verwendden zichzelf met een workshop aromatherapie of natuurlijke verzorgingsproducten, of namen deel aan een heuse zweethutceremonie.

Zweethutceremonie

Deelnemers werden ondergedompeld in een oud Indiaans gebruik en ondernamen een zoektocht naar nieuwe spirituele wortels, om meer verbinding te krijgen met de aarde.

De workshop 'zweethutceremonie' was een dagactiviteit die bestond uit enerzijds het opbouwen van de zweethut en anderzijds de zweetactiviteit zelf. Zo leerde men onder andere dat de oorsprong van de zweethutten terug te vinden is bij de Noord-Amerikaanse indianen. Vervolgens werd het vuur aangestoken en kon de zweethutceremonie beginnen. Ook het programma '1000 zonnen en garnalen' was gefascineerd door dit ritueel en kwam filmen.

Workshop aromatherapie

Mensen maakten kennis met aromatherapie en de kracht van aromatische olieën. Hierbij werden maximaal onze zintuigen gebruikt voor het verkennen van een heleboel geuren.

Workshop natuurlijke verzorgingsproducten

Tijdens deze workshop ging men aan de slag met natuurlijke ingrediënten en maakten deelnemers hun eigen natuurlijke verzorgingsproducten.

5.5 EEN BASIS OVER DUURZAAM BOUWEN TIJDENS BOUWTEAMS

Kamp C organiseert al een aantal jaren Bouwteams in samenwerking met de vormingsorganisatie Dialoog vzw. Tijdens twee volle zaterdagen passeren alle aspecten van duurzaam bouwen de revue. De groepen worden bewust klein gehouden omdat de meeste deelnemers reeds concrete plannen bij hebben. Zo is er ook een mogelijkheid om een interactie te krijgen tussen de lesgever en de cursisten.

Kamp C realiseerde in samenwerking met Dialoog vzw de Bouwteams.

In 2009 werden voor de tweede keer de Bouwteams over de provincie Antwerpen gespreid. Kamp C realiseerde de bouwteams. Via de dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid kunnen de verschillende steden en gemeenten van de provincie hier op in tekenen. De stad of gemeente zorgde voor de promotie.

In de loop van 2009 werd in 6 verschillende gemeenten een bouwteam georganiseerd voor in totaal 115 personen. Ze gingen door in Puurs, Herselt, Kasterlee, Schoten, Boechout en Borgerhout.

5.6 DE ENERGIE INFOTOER IN VERSCHILLENDE GEMEENTES

De Energie Infotoer zijn gratis infosessies en werd initieel georganiseerd door de Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen (IOK) op hun grondgebied (Antwerpse Kempen). Kamp C vond dit een interessant initiatief en breidde dit uit naar de hele provincie Antwerpen. Hiervoor werd samengewerkt met de dienst Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid van de provincie. Zij hebben een direct aanspreekpunt bij de milieuambtenaren van de verschillende steden en gemeenten.

Tijdens de Energie Infotoer in 2009 reisden drie verschillende gratis lezingen de provincie rond: ze hadden een verschillende invalshoek of aanpak, maar bij alle drie leer je hoe je het best je huis isoleert. Sommige lezingen werden gecombineerd met een uiteenzetting van de beschikbare premies rond isoleren en rationeel energiegebruik, gegeven door de netbeheerder waarbij de eigen gemeente aangesloten is.

De Energie Infotoer passeerde in 2009 in de gemeenten en/of steden:

- ▶ Schelle
- ▶ Zoersel
- ▶ Edegem
- ▶ Kapellen
- ▶ Duffel
- ▶ Mechelen
- ▶ Sint-Amands
- ▶ Berlaar
- ▶ Sint-Katelijne-Waver

**ALLE INFO
OVER DUURZAAM
BOUWEN EN WONEN
OP ÉÉN PLEK**

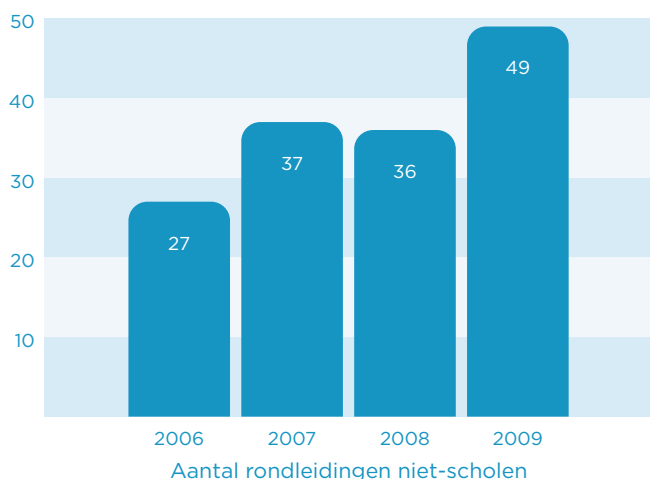

6 RONDLEIDINGEN DUURZAAM BOUWEN EN WONEN

6.1 NADRUK OP DE UITEENLOPENDE MOGELIJKHEDEN BIJ DUURZAAM BOUWEN

Het aantal rondleidingen op Kamp C is ongeveer hetzelfde gebleven als in 2008. In 2009 werden 111 rondleidingen georganiseerd. Hiervan waren er 62 voor scholen en 49 voor andere groepen.

Het geven van rondleidingen blijft één van de hoofdactiviteiten van Kamp C. Eén van onze gidsen neemt de groep mee door de vaste tentoonstelling 'O, is dat duurzaam bouwen' en langs de duurzame gebouwen op het domein. Op deze manier wordt het thema duurzaam bouwen en wonen en de verschillende technieken die daarbij komen kijken toegelicht. Vaste haltes zijn de tentoonstelling, het informatiecentrum en de demonstratiewoning Casana. Ook bij het duurzaam bedrijvent centrum De Basis wordt even stil gestaan om het contrast te kunnen tonen met de andere duurzame gebouwen op het domein.

Door de ondertussen grote variatie aan duurzame infrastructuur kunnen we een rondleiding op maat aanbieden. Naargelang de interesse van de bezoekersgroep leggen we de nadruk op energiezuinigheid, bio-ecologie of technieken in verband met hernieuwbare energie. Meestal gaat het om een combinatie van deze onderdelen.

6.2 RONDLEIDINGEN OP AFSPRAAK

Mensen kunnen Kamp C zowel individueel als in groep bezoeken. Groepen kunnen een afspraak maken voor een gepersonaliseerde rondleiding op weekdays en op de derde zaterdag van de maand. Tijdens de rondleiding wordt voornamelijk aandacht besteed aan de interessepunten van de groep: verbouwing, houtbouw, techniek, zonne-energie, materialen, ... Uiteraard vertrekken we steeds vanuit een globale situering van het onderwerp. Ook in 2009 mochten we een gevarieerd publiek rondleiden op Kamp C.

Enkele voorbeelden:

- ▶ Milieuraad Berlaar
- ▶ nv Mars Belgium
- ▶ Dienst Leefmilieu
- ▶ InterLeuven
- ▶ Bisdom Antwerpen
- ▶ Gemeente Culemborg NL
- ▶ Vzw De Sterrenwijzer
- ▶ Inverde
- ▶ VDAB
- ▶ Energiesnoeiërs Vlaanderen
- ▶ Landelijke gilde Leuven
- ▶ Gemeente Begijnendijk
- ▶ Gezinsbond Heultje
- ▶ Firma Van Hout
- ▶ Familie Van den Berg
- ▶ ACW
- ▶

6.3 ALS INDIVIDU AANSLUITEN OP EEN RONDLEIDING

Iedere derde zaterdag van de maand is Kamp C open voor het brede publiek. Losse bezoekers kunnen dan mits een kleine bijdrage aansluiten bij een geleid bezoek aan de tentoonstelling en realisaties op het domein van Kamp C. Vaak sluiten bezoekers aan bij een groep die een rondleiding volgt.

De toenemende interesse voor bio-ecologisch bouwen resulteerde bovendien ook in 2009 in heel wat rondleidingen in de demowoning Casana.

Tijdens de Open-Bedrijven-Dag op 4 oktober en de infodag op 17 oktober werden aaneensluitend gratis rondleidingen georganiseerd waar heel wat gegadigden aan deelnamen. Om het half uur startte een rondleiding op 3 punten: Casana, het infocentrum en De Basis.

7 EEN AANBOD VOOR BOUWPROFESSIELEN

7.1 INFOSESSIES VOOR BOUWPROFESSIELEN

Meer en meer bouwprofessionelen vinden de weg naar Kamp C. In 2009 kregen we bijvoorbeeld meer vraag vanuit de sector naar rondleidingen op Kamp C. Daarnaast organiseerden we ook infosessies specifiek gericht op aannemers, architecten en ingenieurs:

- ▶ 3-daagse opleiding passief bouwen voor architecten in samenwerking met Passiefhuis Platform
- ▶ EPB voor installateurs ventilatie in samenwerking met Ventibel
- ▶ Goede praktijk voor isoleerders in samenwerking met Bouwunie
- ▶ Elementen voor een groene bouweconomie in samenwerking met Confederatie Bouw
- ▶ Infonamiddag duurzame bedrijfsgebouwen – Case Study De Basis

7.2 RONDLEIDINGEN VOOR BOUWPROFESSIELEN

In 2009 werden er ook rondleidingen gegeven aan bouwprofessionelen. Een greep hieruit:

- ▶ Technische Dienst Katholiek onderwijs Geel – Kasterlee
- ▶ VDAB Oostende
- ▶ Gouverneur van de provincie Shaanxi en zijn delegatie, China
- ▶ Interleuven en een Roemeense delegatie
- ▶ Bouwfirma Van Hout
- ▶ CVBA Kempisch Tehuis
- ▶ Bouwbedrijf Himmos

7.3 OPSTART VAN DE ECOBOUWPOOLS

Kamp C heeft in 2009 een samenwerkingsverband gesloten met VIBE en Ecohuis Antwerpen om binnen de provincie Antwerpen het ecobouwpool-project op te starten. De ecobouwpool is een project waarbij bouwprofessionelen hun ervaringen op gebied van duurzaam bouwen kunnen delen.

Verdere resultaten van deze werking kan je volgend jaar in ons jaarverslag nalezen.

8 EEN AANBOD VOOR LOKALE OVERHEDEN

8.1 INFOSESSIES EN RONDLEIDINGEN VOOR GEMEENTELIJKE OVERHEDEN

Ook lokale overheden zijn welkom op alle infosessies die we organiseren voor bouwprofessionelen. De medewerkers die binnen een stad of gemeente verantwoordelijk zijn voor het patrimonium en de technische installaties behoren wat ons betreft ook tot die groep van professionelen. Hieronder een greep uit de infosessies en rondleidingen specifiek voor lokale overheden die plaatsvonden in 2009:

- ▶ Smart Grid en Isolatie in samenwerking met Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid
- ▶ Infosessie Energiemeesters in samenwerking met Duurzaam Milieu- en Natuurbeleid
- ▶ Milieuraad Gecoro en schepencollege Berlaar
- ▶ Dienst leefmilieu provincie Vlaams-Brabant

- ▶ Architecten en gemeentepersoneel Gewest Brussel
- ▶ Milieuraad Begijnendijk
- ▶ Gemeente Brasschaat

8.2 PROJECTADVIES: AMBITIE VOOR DE TOEKOMST

Naast de infosessies zijn we inmiddels ook in de aanloopfase naar projectadvies. Hiervoor werd in 2009 de nodige voorbereiding getroffen.

In het kader van projectadvies heeft Kamp C zich op vraag van AGIOn geëngageerd om de passiefschoolprojecten van de provincie Antwerpen te begeleiden voor het aspect duurzaamheid.

En in diezelfde context hebben we ons steentje bijgedragen in een projectvergadering die bijeen geroepen is door de gemeente Meerhout in verband met de bouw van een nieuw gemeentehuis. Zeker een verhaal waar we in 2010 nog veel van zullen horen.

9 EDUCATIEF AANBOD VOOR SCHOLEN

Een belangrijke doelgroep voor Kamp C zijn scholen. Meerbepaald leerlingen uit de technische en beroepsrichtingen. Zij zijn namelijk de bouwers van de toekomst. Ook hogescholen architectuur, ingenieur, enzovoort vormen een belangrijk publiek voor ons aanbod over duurzaam bouwen en wonen. In 2009 kreeg Kamp C maar liefst 1643 leerlingen over de vloer verspreid over 62 rondleidingen, al dan niet met gids van Kamp C.

9.1 AANBOD VOOR HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Met een gevarieerd educatief aanbod en een aangepast programma voor alle graden van het secundair onderwijs bood Kamp C in 2009 leerlingen uit de tweede en derde graad van het BSO, TSO en ASO de kans om gedurende een halve dag in contact te komen met duurzaam bouwen.

Leerlingen uit de eerste graad konden een interactieve rondleiding volgen die nauw aansluit bij de lessen Technologische Opvoeding in het tweede middelbaar.

Zelfgidsbrochure voor de eerste graad Secundair Onderwijs en voor ASO

Vanaf 2009 heeft Kamp C actiever de gratis zelfgidsbrochure voor leerkrachten gepromoot. Aan de hand van deze praktische gids konden leerkrachten hun klas op een interactieve manier rondleiden door de

tentoonstelling 'O, is dat duurzaam bouwen' en langs de verschillende duurzame gebouwen op het domein. De leerlingen maakten zo kennis met de belangrijkste principes van duurzaam bouwen en wonen en konden ervaren wat dat in praktijk betekent. Dit programma sluit nauw aan bij de lessen Technologische Opvoeding in het tweede middelbaar. Na de rondleiding werden de leerlingen uitgedaagd met een quiz: een vragenlijst waarin de belangrijkste kennis nog eens werd herhaald.

Rondleidingen voor Technisch en Beroeps Secundair Onderwijs

Voor technisch en beroepsonderwijs bestaat er naast de zelfgidsbrochure ook de mogelijkheid om in te schrijven op een specifieke themagebonden rondleiding met gids van Kamp C. In 2009 boden we alle jaren van TSO en BSO drie opties aan.

Optie 1 – Duurzaam Bouwen-rondleiding met gids

In een interactieve rondleiding door de tentoonstelling 'O, is dat duurzaam bouwen' en de verschillende gebouwen op het domein van Kamp C, maakten de leerlingen kennis met de principes van duurzaam bouwen en wonen. Thema's zoals zonne-energie, isoleren, gebruik van regenwater, duurzame materialen,... werden toegelicht door een ervaren gids van Kamp C.

Optie 2 – Watt met de zon-rondleiding met gids

Zonne-energie is tegenwoordig niet meer weg te denken. Er zijn verschillende systemen om de energie van de zon te gebruiken in de woning. Aan de hand van de verschillende installaties op Kamp C lichtte een gids van Kamp C de werking en de mogelijkheden van deze systemen toe. De leerlingen maakten kennis met de verschillende onderdelen van een installatie, de werking en de subsidie-regelgeving.

Optie 3 – Hout en houtbouw-rondleiding met gids

Bouwen met hout is de afgelopen 30 jaar zo sterk geëvolueerd dat een houten woning

tegenwoordig aan alle eisen kan voldoen. We bekeken met de leerlingen de toepassingen van hout in de bouw en gaven hen een overzicht van de belangrijkste houtbouwsystemen. Leerlingen leerden hier de verschillen kennen tussen houtskeletbouw en houtmassiefbouw, maar ook minder gekende systemen zoals strobalenbouw en blokhutbouw kwamen aan bod.

9.2 UITLEENPOST VOOR VELDKOFFERS

Kamp C heeft al enkele jaren een samenwerkingsovereenkomst met het Provinciaal Instituut voor Milieu en Educatie – PIME vzw te Lier. Kamp C is een van de vijf uitleenposten van de veldkoffers van het PIME. Er kunnen een tiental koffers ontleend worden. Deze koffers hebben als thema: "Gesnater om water", "Aan de slag met water", "Speuren in het bos", "Een bos vol leven", "De wereld onder onze voeten", "Boeiende bodem", "Boompje, beestje, bloempje", "In de wolken", "De natuur ontdekken", "Landschap in beeld".

De veldkoffers dienen steeds op voorhand gereserveerd te worden. Een koffer of een tas kan maximaal twee weken ontleend worden. De ontlening van één veldkoffer kost 5 € per week en vanaf 1 september 2009 10 €.

Volgende scholen kwamen in de loop van 2009 in Kamp C over de vloer voor een ontlening:

- ▶ De Toverboom uit Geel
- ▶ Gemeentelijke Basisschool uit Heultje
- ▶ Sint-Dimphnacollege uit Geel
- ▶ Tweedekansonderwijs uit Antwerpen
- ▶ KTA uit Heist-op-den-Berg
- ▶ De Beeltjens uit Westerlo
- ▶ Koninklijk Atheneum uit Aarschot
- ▶ Vrije Sint-Lambertusschool uit Westerlo
- ▶ KULeuven
- ▶ Technisch Instituut Scheppers uit Herentals
- ▶ Middenschool uit Geel
- ▶ Pius X-College uit Tessenderlo
- ▶ Gemeentelijke Basisschool De Schans uit Laakdal
- ▶ Basisschool Zwanenvan uit Oud-Turnhout

In totaal werd er in 2009 in Kamp C gedurende 19 weken een veldkoffer of -tas ontleend.

9.3 AANBOD VOOR HOGER ONDERWIJS

In het verleden werkte Kamp C regelmatig samen met hogescholen. Sinds 2009 kreeg deze samenwerking meer en meer een vaste vorm. De thematieken 'duurzaam bouwen en wonen' en 'hernieuwbare energie' komen steeds vaker in verschillende opleidingen aan bod.

In het kader van het goedgekeurde EFRO-project 'Een passende toekomst' werd in dit verband een deelproject over 24 werkingsmaanden voorzien. Het Vito engageerde zich om dit project inhoudelijk mee op te volgen en te ondersteunen.

De aanwezigheid van een tentoonstelling over duurzaam bouwen en wonen en hernieuwbare energie, een ervaringswoning, een goed gedocumenteerde bibliotheek en diverse duurzame gebouwen, maken Kamp C tot een inspirerende omgeving om studenten van hogescholen of architectuuropleidingen in contact te brengen met duurzaam bouwen en wonen.

Hogescholen kunnen op Kamp C terecht voor een interactieve rondleiding 'Duurzaam bouwen en hernieuwbare energie'. De studenten maken kennis met de basisprincipes van duurzaam bouwen en kunnen een aantal praktisch uitgewerkte opstellingen bekijken.

Aansluitend bestaat de mogelijkheid om een les te geven in de lokalen van Kamp C. In 2009 gingen alvast heel wat hogescholen in op dit aanbod.

DeBasis
voor duurzaam ondernemen

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

DeBasis
voor duurzaam ondernemen

ERDF
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
Vlaanderen gratis

De
voor duurzaam ondernemen

Met steun van de
Vlaamse overheid

DEEL 2

DE BASIS VOOR DUURZAAM ONDERNEMEN

2009 was een bijzonder jaar voor ons duurzaam bedrijvencentrum De Basis. In 2006 opende de eerste fase van het gebouw. In oktober 2009 opende het tweede en derde gebouw van De Basis officieel haar deuren. Meer nog: De Basis kreeg in de zomer een eigen beheerder, die instaat voor het aantrekken van nieuwe huurders van kantoren en vergaderfaciliteiten. De Basis haalde in de tweede helft van 2009 dan ook regelmatig de algemene en vakpers.

1 IN OKTOBER LEGDEN WE DE BASIS

1.1 DE LAATSTE LOODJES NAAR EEN LAAGENERGIE BEDRIJVENCENTRUM

Bij de aanvang van de nieuwe provinciale legislatuur in 2007 hebben de deputatie en de provincieraad de goedkeuring gegeven voor de uitbreiding van bedrijvencentrum De Basis op de eco-bedrijvenzone van Kamp C. Het tweede deel van het bedrijvencentrum en een conferentiecentrum werden in 2009 opgericht en afgewerkt. De drie gebouwen zijn met elkaar verbonden via circulatiegangen zodat de gebouwen één geheel vormen. De oplevering van het gebouw gebeurde in het najaar van 2009.

De Basis is meteen het eerste laagenergie bedrijvencentrum van Vlaanderen. Dat betekent dat het slechts 30% energie verbruikt van het totaalverbruik van een doorsnee bedrijvencentrum. In de drie gebouwen worden alle principes van duurzaam en energievriendelijk bouwen toegepast. Streefdoel voor het hele gebouw is een K-peil van 35 en een E-peil van 50. Zowel het tweede als derde gebouw hebben een extra hoge isolatiewaarde van K 30.

1.2 DE OFFICIËLE OPENING OP 3 OKTOBER

Na de opening van het eerste kantoorgebouw van het bedrijvencentrum De Basis op 25 augustus 2006 opende nu ook het conferentiecentrum en het tweede kantoorgebouw van De Basis zijn deuren.

Op 3 oktober 2009 werden de twee nieuwe gebouwen plechtig geopend in bijzijn van gedeputeerde Ludo Helsen en Kris Vreys, adviseur van Vlaams minister-president Kris Peeters en burgemeester van Westerlo Guy Van Hirtum. De opening ging niet ongezien voorbij in lokale en vakpers. Meer over deze opening onder het hoofdstuk 'Duurzame events en activiteiten'.

1.3 EEN GESLAAGDE COMBINATIE VAN ARCHITECTUUR EN DUURZAME TECHNIEKEN

De Basis is een prachtig voorbeeld van hoe men duurzaam kan bouwen met de nodige aandacht voor esthetiek en werkcomfort. Enerzijds werd gekozen voor energiezuinige verlichting en inrichting. Anderzijds zijn de nieuwste technieken toegepast om zelf energie op te wekken. Door het concept van de drie gebouwen ontstaat eenheid in de diversiteit. Om een lager E-peil en een hoger K-peil te kunnen realiseren, werd er tijdens de bouwfase gekozen om de westzijde van de circulatiegangen te isoleren en in ondoorzichtige panelen op te bouwen.

Toegepaste technieken in het eerste kantoorgebouw

Opvallend is de bijzondere zuidgevel van het eerste kantoorgebouw dat bekleed is met 250 m² fotovoltaïsche zonnepanelen die voldoende elektriciteit produceren voor het verbruik van dit gebouw. De andere gevels zijn bekleed met natuurleien. Ventilatie, binnenaferwerking in hout en voldoende beglazing maken er een luchtig en aangenaam gebouw van. Het opvangen regenwater wordt voor sanitaire doeleinden gebruikt en een ecologische waterzuivering maakt de cirkel rond. Daarnaast werd gebruik gemaakt van hoogrendementsglas en eco-verven. Dit gebouw heeft een isolatiewaarde K 30.

Toegepaste technieken in het conferentiecentrum

Bij het conferentiecentrum, dat naast vergaderlokalen, een auditorium en een cafetaria huisvest, zijn de ramen op de

zuidgevel uitgevoerd met een permanente houten zonwering. Door de plaatsing van de lamellen wordt de zomerzon buitengehouden om opwarming te vermijden en wordt de lagerstaande winterzon binnengelaten om de warmte aan te wenden. De lamellen zorgen er ook voor dat zittende gebruikers in de cafetaria kunnen genieten van het licht zonder verblind te worden door de zon. Dit gebouw heeft ook een isolatiewaarde van K 30.

1.4 DE PRODUCTIE VAN GROENE ENERGIE

De zuidgevel van bedrijvencentrum De Basis is uitgevoerd met 250m² PV-panelen.

Sinds de opening van het bedrijvencentrum in 2006 leverden deze zonnepanelen reeds 45.500 kWh elektriciteit. In 2009 heeft de leverancier Soltech een analyse van de rendabiliteit van de zonnepanelen gedaan. De 'back contact', halfopen zonnepanelen bleken een zeer goede rendabiliteit te hebben. Ze leveren 750 kWhuur/ kWpiek/ jaar. Ter vergelijking : gesloten zonnepanelen halen met een perfecte zuidoriëntering in België maximaal 850 kWhuur/ kWpiek/ jaar.

Toegepaste technieken in het tweede kantoorgebouw

In het tweede kantoorgebouw wordt de zuidgevel ingevuld met een alternatieve toepassing voor warmterecuperatie door middel van een klimaatgevel. Klimaatgevels zijn façadesystemen die fungeren als lucht-lucht warmtewisselaars. Bovendien creëert deze wand een architectonisch hoogtepunt in het gebouw. Dit gebouw wordt verwarmd en gekoeld via betonkernactivering in combinatie met een warmtepomp. Dit gebouw heeft een isolatiewaarde van K 30 en E 50 energiepeil.

2 BEDRIJVEN UIT DE DUURZAME SECTOR IN DE BASIS

2.1 GEVESTIGDE BEDRIJVEN OP HET BEDRIJVENTERREIN

Nadat in 2008 het eerste private bedrijfsgebouw van Bio Home in gebruik genomen werd, is de bio-ecologische houtskeletbouwer Eco-Home bezig om zijn bedrijfspand af te werken. Bio Home is een bedrijf gespecialiseerd in “natuurlijk leven en wonen”. Eco-Home is gespecialiseerd in houtskeletbouw. De firma Eco-Home is eveneens lid van het passiefhuisplatform die de strenge passiefhuisstandaard realiseert met bio-ecologische materialen.

Zowel Bio Home als Eco-Home zijn lid van VIBE, het Vlaams Instituut voor bio-ecologisch bouwen en wonen. Zo ontstaat stilaan op Kamp C een hele cluster van “voorbeeldige” projecten, een kenniscentrum en bedrijven die allemaal samen de kar trekken van “duurzaam bouwen”.

2.2 DE EERSTE ORGANISATIES IN HET BEDRIJVENCENTRUM

Het aantal huurders van kantoren in De Basis is onder invloed van de krimpende economie in 2009 zo goed als status quo gebleven. Het bedrijvencentrum richt zich op ondernemingen uit de sector van duurzaam bouwen en hernieuwbare energie. De keuze voor deze niche versterkt het totaalconcept van alle activiteiten rond duurzaam bouwen op het domein maar beperkt ook de keuze aan ondernemingen die in aanmerking komen voor huur van een kantoor of aankoop van grond.

DE EVOLUTIE VAN 2006 TOT 2009

In 2006 en 2007 waren de eerste huurders van bedrijvencentrum De Basis:

- ▶ Belona nv
- ▶ Janssenstechnologies nv
- ▶ Home Energy nv
- ▶ Bosgroep Zuiderkempen vzw

In 2008 mochten we volgende vier nieuwe huurders verwelkomen:

- ▶ ThyssenKrupp Liften Ascenseurs nv, regionaal kantoor Kempen Limburg
- ▶ Amnisol bvba
- ▶ JWS-energiebesparende producten

In 2009 bleven de bovenstaande bedrijven kantoren huren in De Basis en maakten zij veelvuldig gebruik van de vergaderfaciliteiten.

2.3 KLANTEN VAN HET CONFERENTIECENTRUM

Sinds de opening van De Basis in oktober 2009 ontving Kamp C tal van bedrijven en organisaties in haar conferentiecentrum. Zij organiseren bij ons vergaderingen, seminars, infosessies, teambuildingsdagen, enzovoort. Een greep uit onze klanten van het conferentiecentrum in 2009:

- ▶ Philips
- ▶ Mars Belgium
- ▶ Innovant
- ▶ Bouwunie
- ▶ Kauri
- ▶ Plantijn Hogeschool
- ▶ Gemeente Westerlo
- ▶ Passiefhuis Platform
- ▶ Remmicom
- ▶ Katholieke Hogeschool Kempen
- ▶ Rurant
- ▶ Zonnige Kempen
- ▶

2.4 WERKEN IN DE BASIS GEEFT EEN POSITIEVE UITSTRALING

Al snel na de opening in oktober, bleek dat heel wat gebruikers kiezen voor het eerste duurzame bedrijvencentrum van Vlaanderen om meerdere redenen :

- ▶ De keuze voor een duurzaam kantoor of duurzame conferentiezaal geeft een positieve uitstraling aan de eigen onderneming.
- ▶ De ligging tussen Antwerpen en Brussel maakt de locatie ideaal voor filevrij rijden, dus iedereen op tijd in de vergadering of op kantoor 's morgens.
- ▶ De lichte, aangename sfeer van de moderne architectuur van het bedrijvencentrum bevordert voor veel bedrijven de productiviteit en het comfortgevoel van hun medewerkers.
- ▶ Het centrum is toegankelijk voor rolstoelgebruikers en beschikt over douches voor werknemers die met de fiets naar het werk komen of tijdens de middagpauze willen sporten in de groene omgeving.

3 EUROPESE MIDDELEN VOOR DE BASIS

Het bedrijvencentrum De Basis is een initiatief van provincie Antwerpen en kwam tot stand met financiële steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en van de Vlaamse Overheid.

Voor de uitbreiding van De Basis werd voor het luik infrastructuur door Kamp C een EFRO-dossier ingediend en goedgekeurd als reservedossier bij het Doelstelling 2-Phasing-out programma Kempen 2000-2006. In de loop van 2008 werd het steunbedrag voor dit dossier opgetrokken tot 529.974,58 euro. In samenwerking met het Provinciaal secretariaat van de Europese Structuurfondsen en de Dienst Infrastructuur werd dit dossier opgevolgd en gerealiseerd in 2009.

In de loop van 2008 werd een tweede Europees EFRO-dossier ingeleid voor bedrijvencentrum De Basis, naar aanleiding van de publicatie van een bijzondere oproep van het Vlaams Energie Agentschap (VEA). In deze oproep werden projecten met vernieuwende en innovatieve technieken voor duurzaam bouwen en groene energie aangespoord om een toelage aan te vragen.

Kamp C werkte een dossier uit dat de betonkernactivering en de warmtepomp, naast investeringen in groene energie (windmolens en pv-panelen) integreerde. Het dossier werd beperkt goedgekeurd: enkel de meerkost van de betonkernactivering en van de warmtepomp werden weerhouden, samen met de investering in windenergie.

De extra investering in PV-panelen en een aantal omkaderende investeringen werden geschrappt. Het resultaat blijft evenwel positief en betekent dat in 2010 een bijkomende investering in een windturbine op Kamp C mogelijk wordt.

**DUURZAAM
BOUWEN IS BOUWEN
MET RESPECT VOOR
MENS EN MILIEU**

WWW.KAMPC.BE

CHIR
Noorderwijk

STAN
@STAN
Noorderwijk

DEEL 3

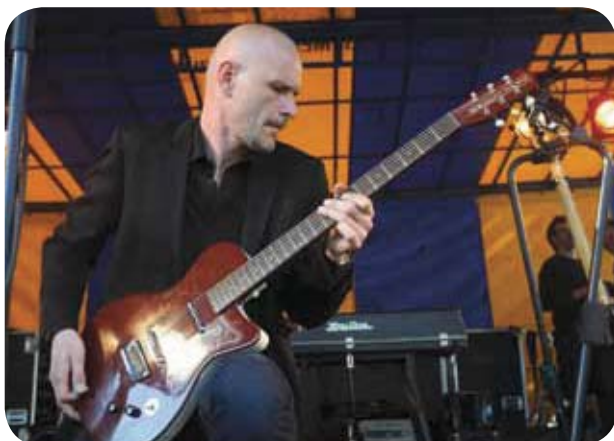
DUURZAME EVENTS EN ACTIVITEITEN

Niet alleen Kamp C maar ook onze partners organiseerden in 2009 tal van activiteiten in het kader van duurzaam bouwen en wonen. Deze events hebben enerzijds als doelstelling een breed publiek te sensibiliseren en te informeren. Anderzijds gingen hier events door gericht op specifieke doelgroepen uit de bouw- of duurzame sector. In 2009 gingen er in totaal 581 activiteiten door op Kamp C. Goed voor zo een 11.788 deelnemers en bezoekers.

1 EVENEMENTEN VAN KAMP C

1.1 ECOFEESTIVAL IN APRIL 2009

De vierde editie van het ecoFEESTival was alweer een succes. De eerste lentezon was aanwezig, de muzikanten waren in opperbeste stemming, de standhouders waren talrijk aanwezig en bovenal was er een tevreden publiek dat dit alles ten zeerste apprecieerde. De combinatie muziek, animatie, ecobeurs en bouwmarkt bleek nog maar eens een voltreffer.

De totale geproduceerde CO2 op het festival zelf bedroeg slechts 2.1 ton. Dit komt overeen met het jaarlijks verbruik van 10 koelkasten.

Animatie, markt en muziek

Op de feestweide kon de pret voor de jongeren niet op. Ballonnen werden opgeblazen, gezichten beschilderd, luchtkastelen besprongen, en olievaten en djembés rommelden als nooit te voren.

Naar jaarlijkse gewoonte hebben de meer dan 50 standhouders het beste van henzelf

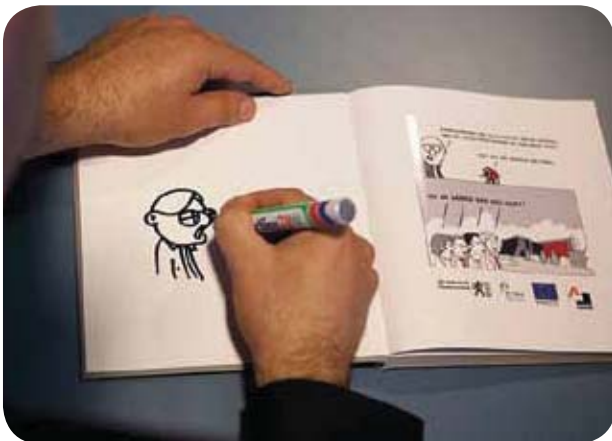
CO2 neutraal

Kamp C informeert niet alleen over duurzaam bouwen en wonen, maar stelde zelf ook het voorbeeld door de ecologische impact van het ecoFEESTival te minimaliseren en te compenseren. Er werden inspanningen geleverd zoals productie van groene stroom, scheiden van afval, gerichte communicatie, gebruik van wisselbekers, rationeel energiegebruik ...

gegeven. Andes mocht het publiek opwarmen waarna Eva De Roovere het feest compleet maakte. Axl Peleman mocht afsluiten en kreeg op zijn typische eigen Antwerpse stijl het publiek mee.

1.2 INHULDIGING ZUILENGALERIJ KANEKA

Naar aanleiding van het 30-jarig bestaan van Kaneka in Oevel, heeft de Japanse firma aan Kamp C een unieke galerij van 80 m² transparante fotovoltaïsche zonnepanelen geschonken. Gouverneur Cathy Berx en gedeputeerde Ludo Helsen benadrukten tijdens de officiële inhuldiging op 9 september 2009 het belang van innovatie in de sector duurzaam bouwen en bedankten de Japanse vertegenwoordigers van Kaneka voor hun schenking. Op de inhuldiging waren naast de lokale pers ook

het gemeentebestuur van Westerlo en de directie van Kaneka talrijk aanwezig.

Nieuwste generatie zonnepanelen op Kamp C

Ook Kamp C is heel tevreden met de zuilengalerij. Het toont namelijk de nieuwste generatie in semi-transparante zonnepanelen. De geleverde stroom van de 80 m² vierkante PV-panelen voorziet in een gedeelte van de energie van het informatiecentrum van

Kamp C en is rechtstreeks verbonden met een fontein. Daarnaast past ze zowel functioneel als esthetisch perfect binnen de doelstelling van Kamp C, namelijk informatie verschaffen en demonstraties geven over technieken van duurzaam bouwen en wonen en dit in een groene omgeving.

1.3 IN OKTOBER LEGDEN WE DE BASIS

Op 3 oktober 2009 was het zover. Na een werf van verschillende jaren opende het bedrijvent centrum De Basis officieel haar deuren in het bijzijn van gedeputeerde Ludo Helsen en Kris Vreys, adviseur van Vlaams minister-president. Met dit architecturaal hoogstandje toont provincie Antwerpen dat ondernemen ook duurzaam kan. Archibald, de cartoon-architect van Maaik, stak het hele gebeuren in een ludieke en ontspannen sfeer. Na de officiële toespraken kregen de aanwezigen een rondleiding doorheen het gebouw met toelichting bij de belangrijkste energievriendelijke technieken zoals de klimaatgevel, betonkernactivering en zonnepanelen.

Tijdens de opening werd de nadruk gelegd op het feit dat De Basis het eerste bedrijvent centrum in Vlaanderen is dat volledig werd gebouwd volgens de principes van duurzaam bouwen. Dat betekent dat het gebouw slechts 30% van de energie verbruikt van een klassiek bedrijfsgebouw en hiermee een laagenergie gebouw is.

1.4 DE BASIS IN DE KIJKER GEDURENDE HEEL OKTOBER

In het kader van de opening van het bedrijvent centrum vonden er gedurende oktober tal van activiteiten en infosessies plaats op Kamp C en in De Basis. Zo was er Open-Bedrijven-Dag op 4 oktober, onze infodag op 17 oktober en allerhande infosessies en activiteiten van partnerorganisaties al dan niet bedoeld voor een breed publiek. Op deze manier kreeg Kamp C alleen in oktober meer dan 2000 bezoekers over de vloer.

ACTIVITEITEN VOOR BREED PUBLIEK IN OKTOBER

- ▶ 03/10/09: opening De Basis
- ▶ 04/10/09: Open-Bedrijven-Dag
- ▶ 14/10/09: Infosessie 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' van Kauri
- ▶ 15/10/09: Infosessie 'klimaat en smart grid' van de Dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid
- ▶ 17/10/09: Infodag met gratis infosessies en planadvies
- ▶ 20/10/09: Infosessie 'E-peil 60 voor aannemers' van Bouwunie
- ▶ 23 en 30/10/09: Workshop Eco-driving van Ecolife
- ▶ 26/10/09: Infosessie 'Zonnepanelen op uw dak' van Natuurpunt
- ▶ 28/10/09: Infosessie 'BasisElementen' van Kamp C en Stramien

GESPECIALISEERDE INFOSESSIES VAN PARTNERS

Omwille van de aard van het onderwerp werden ook enkele activiteiten voor een gespecialiseerd publiek georganiseerd in De Basis.

- ▶ De startvergadering Klimaatwijken van de Dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid van de provincie Antwerpen
- ▶ De opstart van het Ecobouwproject: een samenwerking tussen onder andere VIBE, EHA en Kamp C
- ▶ Het startmoment van het project Passiefscholen door Agion en Kamp C
- ▶ Confederatie Bouw organiseert haar ledenactiviteit in De Basis
- ▶ PLATO-sessie voor leden van de PLATO-groep bouw georganiseerd door SPK
- ▶ Studiedag over klimaat en isolatie voor milieu- en duurzaamheidsambtenaren van de Dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid van de provincie Antwerpen

1.5 MEER DAN 1000 BEZOEKERS OP OPEN-BEDRIJVEN-DAG

Kamp C kreeg op zondag 4 oktober een recordaantal van meer dan 1000 bezoekers over de vloer op Open-Bedrijven-Dag. Steeds meer mensen zijn nieuwsgierig naar technieken om duurzaam te bouwen en naar vormen van hernieuwbare energie. En dat juichen we alleen maar toe. Tijdens Open-Bedrijven-Dag konden mensen een kijkje nemen in het infocentrum, het bedrijvent centrum De Basis en de bio-ecologische woning Casana. Overall werden toelichtingen gegeven over hoe je kan bouwen of verbouwen én intussen aandacht hebben voor milieu, energie, water en materiaal, zonder aan comfort in te boeten. Ook ons pas geopende bedrijvent centrum De Basis was uitzonderlijk open voor het publiek en trok veel belangstellenden.

1.6 DE INFODAG VOOR BOUWERS EN VERBOUWERS

Kamp C stelde op 17 oktober 2009 de deuren van haar infocentrum open voor alle bouwers en verbouwers die op zoek zijn naar concrete tips en advies over duurzaam bouwen. Naar jaarlijkse traditie lokte deze opendeurdag vooral een publiek dat echt op zoek was naar inhoudelijke informatie omtrent energievriendelijk en gezond bouwen en wonen. Bezoekers konden gratis aansluiten op rondleidingen in onze demowoning Casana, het infocentrum met tentoonstelling of het bedrijvent centrum De Basis.

Gratis infosessies

Mensen die graag meer informatie wilden over een specifiek onderwerp konden inschrijven voor de gratis infosessies op 17 oktober.

- ▶ Bouw passief en bespaar 85% energie
- ▶ Na-isoleren: hou energie in huis
- ▶ Warmtepompen: de natuur als bron van verwarming
- ▶ Help, ik ga bouwen! U staat er niet alleen voor.
- ▶ Gevelgroen: niet alleen mooi, ook gezond

Gratis planadvies

Bouwers die al concrete plannen hadden, konden terecht bij één van de planadviseurs. De plannen werden nagekeken op onder andere compactheid, materiaalgebruik, verwarmingssystemen of koudebruggen. Uitzonderlijk werd het planadvies ook gratis gegeven. En dat bleek een succes: reeds weken op voorhand waren de twee planadviseurs volledig volgeboekt voor de infodag.

Vragen over subsidies en energiebesparende maatregelen

Nieuw in 2009 waren de subsidie- en energieadviseurs. Bezoekers met vragen over premies of kleine energiebesparende maatregelen konden de hele dag terecht bij twee externe specialisten.

1.7 ACHILLES COOLS IN DE BASIS

Om het jaar af te sluiten vond er nog een apart event plaats in De Basis op 12 december. Het kunstwerk 'Idool' van de Kempense kunstenaar Achilles Cools kreeg, dankzij een aankoop hiervan door het provinciebestuur, een vaste plaats in het duurzaam bedrijven-centrum op het domein Kamp C. Naar aanleiding van deze inhuldiging, organiseerde Kamp C samen met de dienst Cultuur een vernissage op 12 december en een tijdelijke tentoonstelling met werken van Achilles Cools. De tentoonstelling liep van 14 december tot 14 februari 2010 en bracht extra bezoekers tot bij Kamp C.

2 ACTIVITEITEN BUITENSHUIS

Kamp C verleende ook haar medewerking en was aanwezig op een aantal externe activiteiten. Enerzijds volgden onze adviseurs regelmatig inhoudelijke infosessies, seminars en workshops om zichzelf bij te scholen en mee te zijn met de laatste trends in duurzaam bouwen en wonen.

Anderzijds ondersteunde Kamp C inhoudelijk bepaalde activiteiten van partnerorganisaties.

2.1 WTCB REFERENTIEKADER DUURZAME WONING

Het Wetenschappelijk Technisch Centrum Bouwnijverheid (WTCB) is in 2009 een onderzoek gestart dat moet leiden naar een referentiekader voor een duurzame woning. Doelstelling van dit project is om een evaluatiekader te ontwikkelen voor duurzame woningen waarbij een integrale afweging wordt gemaakt van het duurzame karakter van de woning over verschillende thema's heen. Kamp C neemt actief deel aan de denksessies rond dit project.

2.2 LOCAL GREEN BUILDING COUNCIL

De Local Green Building Council is een project met het oog op het operationaliseren van een afwegingsinstrument voor duurzaam bouwen en wonen in Vlaanderen. Er wordt een structuur opgezet om iedereen die werkt rond duurzaam bouwen een platform te geven waarbij kan gebouwd worden aan meet- en

communicatie-instrumenten voor duurzaamheid. Kamp C volgt dit project op de voet door deelname aan de projectteams.

2.3 DUURZAME OVERHEIDSOPDRACHTEN VLAAMSE ADMINISTRATIE

Het actieplan voor duurzame overheidsopdrachten dateert van 2008. In 2009 werd dit concreet opgestart en werden de krachtlijnen uitgewerkt. De aanwezigheid van meerdere kabinetten bewijst dat de Vlaamse Regering echt werk wil maken van duurzaamheid. Bovendien kadert het project in Vlaanderen in Actie. Kamp C neemt deel aan de stakeholdersvergaderingen.

2.4 FELNET

Kamp C is al sinds 2004 lid van Felnet, Flanders Environmental Library Network. Eén van de resultaten van het samenwerkingsverband is een on-line bibliotheekcatalogus op www.felnet.eu. Tot op de dag van vandaag telt het netwerk 26 leden waaronder ook de Koninklijke Bibliotheek Albertina, de bibliotheek van het Vlaams Parlement en Bibliotheek Wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven. Kamp C is met haar beperkte bibliotheek een vreemde eend in de bijt maar het gespecialiseerd aanbod maakt dat weer goed.

2.5 TRANSITIEARENA

De transitiearena is een project dat gestart is vanuit het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse regering. Het dagelijks bestuur wordt waargenomen door CeDuBo in Limburg.

In de transitiearena wordt in verschillende werkgroepen (energie, materiaal, levende kernen, levende wijken, ...) een overgangproces in gang gezet naar een meer duurzame woon- en werkomgeving.

2.6 WERKGROEP DUURZAAM BOUWEN

Het Antwerpse provinciebestuur heeft zich geëngageerd om de doelstellingen 2020 van de Vlaamse Gemeenschap te halen. Daarom wil provincie Antwerpen het eigen gebouwenpatrimonium “verduurzamen”. In 2009 is een eerste startvergadering gehouden, gecoördineerd door de Dienst Infrastructuur, en in samenwerking met de dienst Duurzaam Natuur- en Milieubeleid en Kamp C. De verdere uitbouw van de Cel Duurzaam Bouwen staat op het programma in 2010.

2.7 TWOL-VERGADERING OVAM

OVAM, de Openbare Vlaamse Afvalstoffen Maatschappij, heeft een studie uitgeschreven met als doel onderzoek te voeren naar de potenties van streekeigen grondstoffen uit land- en bosbouw voor de productie van bouwmaterialen. Dit kadert in een TWOL-programma (Toegepast Wetenschappelijk Onderzoek Leefmilieu). Op vraag van OVAM zetelt Kamp C in de reflectiegroep die de tussentijdse rapporten mee becommentarieert en kritisch maar opbouwend een inbreng heeft in de studieopdracht.

2.8 DUURZAAMHEID IN DE GEMEENTE MEERHOUT

De gemeente Meerhout wil de bestaande gebouwen van de gemeentediensten uitbreiden en verbouwen. Op vraag van de gemeente heeft Kamp C in 2009 mee aan de tafel gezeten met onder andere de technische dienst, de ontwerpers, de EPB-verslaggever, veiligheidscoördinator en studie bureau's voor stabiliteit, technieken en duurzame energie. Kamp C heeft vooral gefocust op de factor duurzaamheid en de ambitieniveaus die de gemeente Meerhout hanteert in de opdracht naar het architectenbureau. Het resultaat tot nu toe is positief: in het voorontwerp is er alvast een optie tot nachtcooling, zonbeheersing en het aanwenden van hernieuwbare energiebronnen opgenomen.

2.9 BBLV VOOR LIFE+

Kamp C maakt deel uit van het Vlaams Netwerk Duurzaam Bouwadvies. Dit netwerk is actief in de vijf Vlaamse provincies waarbij de Bond Beter Leefmilieu een coördinerende rol speelt. Vanuit de BBL is dan ook het voorstel gekomen om met de provinciale partners in te schrijven op een Europese call in het kader van Life+. Daarbij neemt BBL weer de coördinerende rol op zich om te komen tot de oprichting en/of de verbreding van Provinciale Steunpunten Duurzaam Bouwen.

Van alle partners in het project is Kamp C de enige zuivere provinciale organisatie met al behoorlijk wat expertise.

2.10 PROVINCIALE KWALITEITSKAMER

De provincie Antwerpen wil een leefbaar en kwaliteitsvol platteland creëren. Daarom richtte ze met de steun van het team van de Vlaamse Bouwmeester een provinciale Kwaliteitskamer op voor bouw- en infrastructuurprojecten in het kader van PDPO II (Vlaams Programma Document Plattelands Ontwikkeling). Naast een architect en stedenbouwkundige is ook de dienst Toegankelijkheid en de dienst Erfgoed (monumentenzorg) vertegenwoordigd en letten de mensen van de Hooibeekehoeve op de landschappelijke aanleg. Kamp C bekijkt de projecten door de bril van duurzaam bouwen.

2.11 BOUWPROFIELEN

Op vraag van de collega's van stedenbouw heeft Kamp C zich mee gebogen over een vraag van IOK. Daar wil men bij nieuwe verkavelingen bekijken of de traditionele ingeburgerde bouwprofielen eigenlijk wel te rijmen zijn met de betrachting van duurzaam bouwen. Deze samenwerking wordt ook zeker in 2010 verder gezet.

3 ACTIVITEITEN VAN PARTNERS OP KAMP C

Naast tal van eigen activiteiten worden onze faciliteiten veelvuldig gebruikt door andere organisaties zowel uit de overheids- als uit de privésector. Zeker nu sinds oktober 2009 De Basis op volle toeren draait, kunnen wij verschillende events tegelijk laten doorgaan en kunnen we in totaal een maximum van 150 personen een plaats geven. In 2009 hebben er ongeveer 230 activiteiten van derden plaats gevonden op Kamp C.

Enkele voorbeelden:

- ▶ Kauri organiseerde in oktober voor haar leden een seminarie 'Maatschappelijk verantwoord ondernemen' in De Basis voor ongeveer 60 personen.
- ▶ Bouwunie organiseerde een avond voor isoleerders waar om en bij de 90 personen op aanwezig waren.
- ▶ Innovant organiseerde in 2009 regelmatig opleidingen in onze gebouwen.
- ▶ ATB De natuurvrienden organiseerden in december een event voor 80 deelnemers in het auditorium van De Basis.
- ▶ In juni vond de Dexia Business Day plaats op Kamp C met ongeveer 25 deelnemers.
- ▶ Passiefhuis Platform organiseerde een 3-daagse opleiding op ons domein voor architecten.

DEEL 4

ONZE WERKING

Alle activiteiten, events, rondleidingen en adviezen zouden niet mogelijk zijn zonder een ambitieus en gedreven team. Een team dat in 2009 nog werd versterkt met zowel inhoudelijke als ondersteunende krachten. Ook werd er werk gemaakt van een professioneel reserveringssysteem dat de behandeling van boekingen van klanten efficiënter heeft gemaakt. Hoe groter Kamp C wordt, hoe meer er moet gecommuniceerd worden met onze stakeholders, provinciale collega's en klanten. In 2009 werd dan ook extra inspanning geleverd op vlak van informatie en naamsbekendheid.

1 EEN JONG TEAM VOL AMBITIE

Kamp C blijft groeien. Sinds de opstart in 2003 is ook het personeelsbestand toegenomen van 2 personen tot de huidige 19. Dit vergt bovendien een hele andere interne organisatie. Ook in 2009 werd er verder werk gemaakt van een interne overlegstructuur, teamwerking en interne communicatie.

1.1 VERSCHUIVINGEN IN PERSONEELSBESTAND

In het afgelopen jaar ging de groei van de activiteiten op Kamp C gepaard met verschillende verschuivingen op het vlak van personeel.

Liesbeth Mertens heeft de communicatietaken doorgegeven aan Lies Delvaux. Maarten De Groote verliet Kamp C voor een nieuwe uitdaging bij de Vlaamse overheid. En ook administratief medewerkster Marleen Breugelmans verliet einde 2009 onze organisatie.

Het team publiekswerking werd versterkt met 2 nieuwe educatief consultants: Jet Groen en Dorien De Wit. De opening van het bedrijvent centrum bracht heel wat extra werk met zich mee. Hiervoor werd Angela Hardt aangenomen als fulltime beheerder van De Basis. Peggy Lievens heeft in 2009 het team administratie versterkt.

ONS TEAM EINDE 2009

- ▶ Daniël Verheyen, directeur
- ▶ Dirk Verbeeck, adviseur duurzaam bouwen
- ▶ Jet Groen, educatief consultant duurzaam bouwen
- ▶ Dorien De Wit, educatief consultant duurzaam bouwen
- ▶ Soetkin Goris, consultant publiekswerking
- ▶ Yves Prinsen, educatief consultant duurzaam bouwen
- ▶ Stijn Van Thienen, coördinator tentoonstelling
- ▶ Lies Delvaux, communicatieverantwoordelijke
- ▶ Angela Hardt, beheerder De Basis
- ▶ Katrien Dillen, boekhoudster
- ▶ Rudy Wilms, polyvalent administratief medewerker
- ▶ Peggy Lievens, polyvalent administratief medewerkster
- ▶ André Baeten, baliemedewerker
- ▶ Nellie Engelen, horeca medewerkster
- ▶ Guido Peeters, stielman
- ▶ Vic Steenackers, stielman
- ▶ Simonne Thys, schoonmaakster
- ▶ Martine Beyns, schoonmaakster
- ▶ Viky Coenen, schoonmaakster

1.2 INTERNE ACTIVITEITEN

Onze adviseurs leren elke dag bij

De wereld van duurzaam bouwen en wonen verandert dagelijks: andere wetgeving, nieuwe technieken, duurzame materialen,... De medewerkers van Kamp C volgen regelmatig opleidingen en studiedagen om bij te blijven en de bouwer of verbouwer op weg te kunnen helpen met de nieuwste informatie. Een greep uit deze studiedagen en workshops in 2009:

- ▶ Studiedag Leren en Dubowo
- ▶ Studiedag Koelen van gebouwen
- ▶ Vlaanderen in transitie
- ▶ Passiefhuissymposium
- ▶ Cursus EHBO
- ▶ Workshop Interreg
- ▶ ...

Ook op vlak van interne werking, beheer en organisatie volgden onze medewerkers tal van opleidingen zoals projectmanagement, softwarepakketten, verslaggeving of presentatietechnieken.

geïnstalleerd. Met resultaat! Want in december verbruikten we 30% minder dan in november. Wordt vervolgd...

Personeelsuitstap naar Limburg

Op 11 mei 2009 trokken we met zijn allen naar Limburg voor een boeiende daguitstap. De voormiddag werd educatief ingevuld met een bezoek aan de mijnsite en omliggende woonwijken. Vooral C-Mine en de arbeidershuisjes van de mijnperiode in Genk zijn bij gebleven. De namiddag was ontspannend met een bezoek aan Bokrijk waar vooral een originele Kempische schuur onze aandacht trok. Deze werd namelijk als voorbeeld gebruikt voor de schuur die in 2010 deel zal uitmaken van de nieuwe expo van Kamp C. Een wandeling langs de smokkelroute beëindigde deze leerrijke personeelsuitstap.

Klimaatwijken:

Samen 8% energie besparen op 6 maanden

Met de actie klimaatwijken van Bond Beter Leefmilieu wil de provincie Antwerpen 8% energie besparen op zes maanden tijd. Van 1 november 2009 tot 30 april 2010 wil ook Kamp C haar energieverbruik 8% laten dalen. Een hele uitdaging want onze gebouwen werden reeds voorzien van tal van energievriendelijke toepassingen en technieken. Alle medewerkers lieten zich van hun beste kant zien: printers werden 's avonds afgezet, lichten werden gedoofd als er niemand was, schermen uitgezet tijdens de middag en overall werden tussenschakelaars

2 INGEBRIJKNAME VAN EEN KLANTGERICHT RESERVERINGSSYSTEEM

Een van de belangrijkste inkomsten van Kamp C is de verhuur van vergader- en conferentiezalen aan externen. Zeker met de afwerking van het conferentiegedeelte van De Basis in het najaar van 2009, heeft Kamp C een zeer ruim en modern aanbod voor organisaties en bedrijven. De stijgende trend van reserveringen door derden bleef in 2009 een feit, waardoor een digitaal boekingsysteem zich stilaan opdroeg.

2.1 MAXIMALE FLEXIBILITEIT VOOR DE KLANT

Kamp C ging begin 2009 in zee met een externe firma voor de ontwikkeling van een reserverings- en mailingtool. Het semi-geautomatiseerd systeem moest de werklust van het administratief team verminderen en de flexibiliteit voor de klant verbeteren. Het nieuwe systeem werd in het voorjaar van 2009 geïmplementeerd. De voordelen van de reserveringstool zijn uitgebreid:

- ▶ minder kans op dubbele boekingen
- ▶ elke administratief medewerker kan alle gegevens van een boeking terugvinden
- ▶ klanten kunnen zelf zalen reserveren via de website
- ▶ het maken van bezoekersstatistieken werd veel doorzichtiger
- ▶ kans op vergissingen werd kleiner
- ▶ flexibiliteit voor onze medewerkers op vlak van ingave van nieuwe contacten, zalen, prijzen enzovoort

3 INFORMEREN EN SENSIBILISEREN

Een publieksgerichte werking is niet compleet met een uitgebreide communicatie-aanpak. Kamp C zorgde in 2009 voor een verfijning van de website www.kampc.be, de lancering van een digitale nieuwsbrief, folders en brochures en brede bekendmaking van infosessies, rondleidingen en workshops via kanalen van partnerorganisaties en pers. Ook de opening van De Basis vergde ineens een heel andere en meer marketinggerichte communicatieaanpak.

3.1 EEN GRATIS DIGITALE NIEUWSBRIEF VOOR DE (VER)BOUWER

De implementatie van de reserveringstool had een extra voordeel, namelijk de mogelijkheid om naar grote mailinggroepen een mooi opgemaakte digitale nieuwsbrief te versturen. De nieuwsbrief werd vanaf april 2009 maandelijks verstuurd naar ongeveer 800 mailadressen. De nieuwsbrief bevat enkele vaste rubrieken zoals tips, nieuwigheden in Vlaanderen, duurzaam bouwen in beeld en agendatips waarin we onze activiteiten kunnen bekendmaken.

3.2 KAMP C IN HET NIEUWS

Kamp C voert een actief persbeleid. Enerzijds werd de pers regelmatig uitgenodigd op de grotere events. Anderzijds kwamen we ook af en toe in de media met een inhoudelijke toelichting over duurzaam bouwen en wonen. Hieronder alvast een selectie uit de artikels die verschenen zijn in 2009.

DATUM	MEDIUM	ONDERWERP
JAN-FEB-MAA 2009	Zoom	Veldkoffers
JAN 2009	Groepsbrochure Westerlo, parel van de Kempen	Infocentrum Kamp C
FEB 2009	Effect - brochure Efro	Efro-project De Basis
APR 2009	Westel Info	EcoFEESTival
APR 2009	Gazet van Antwerpen	EcoFEESTival: aankondiging
APR 2009	Gazet van Antwerpen	EcoFEESTival: verslaggeving
APR 2009	Het Reclameklokje	EcoFEESTival
JUL 2009	Gazet van Antwerpen	Terra Nova zweethutceremonie op Kamp C
AUG 2009	Het Laatste Nieuws	Terra Nova verwensalon op Kamp C
SEPT 2009	De Standaard	Kaneka zuilengalerij op Kamp C
OKT 2009	Gazet van Antwerpen	Opening De Basis
OKT 2009	Het Nieuwsblad	Opening De Basis
OKT 2009	Bouwkroniek	Avond van de isoleerder in De Basis
OKT 2009	Go4It	Opening De Basis
NOV 2009	Bouwnieuws	Opening De Basis
DEC 2009	Antwerpen Manager	Opening De Basis

Naast deze 'papierene' artikelen over Kamp C, zijn we doorheen 2009 meer en meer verschenen op verschillende digitale nieuwskanalen. Onze infosessies en workshops worden bovendien verspreid via digitale databanken zoals Uit In Vlaanderen, Verlicht.be, Livios, BBLV, Wattedoen.be, enzovoort.

3.3 COMMUNICATIEVE SAMENWERKINGEN

De duurzaamheidskrant in elke provinciale bus

In het voorjaar 2009 sloot Kamp C een samenwerking met de uitgevergroep Adrem voor de verdeling van een duurzaamheidskrant in de hele provincie Antwerpen. De inhoud van dit A3-krantje is geheel in handen van Kamp C. Adrem zorgt voor adverteerders en voor de verspreiding.

Een ideale distributiemethode voor brede bekendmaking van ons aanbod.

Structurele samenwerking met Livios.be

In 2009 sloot Kamp C een samenwerking af met Livios, dé bouwsite van Vlaanderen. Dit zorgt voor een brede en gerichte verspreiding van ons opleidingsaanbod en de mogelijkheid om via hun site en nieuwsbrief nieuwsberichten te verspreiden.

De Basis in Meeting Kempen

Om de conferentiemogelijkheden van De Basis en van het infocentrum beter bekend te maken bij de juiste doelgroep, werkt Kamp C sinds de zomer van 2009 samen met Toerisme Provincie Antwerpen in het kader van het project Meeting Kempen. Dit project wil vergaderen in de stille en groene Kempen

promoten. De Basis werd mee opgenomen in de brochure en staat ook uitgebreid op de site www.meetingkempen.be.

De Basis in Semindex

De samenwerking met Semindex loopt tot 2012. Semindex is een kwalitatieve gids met alle aparte of grote vergader- en opleidingsmogelijkheden in Vlaanderen. Het conferentiecentrum van De Basis is zowel opgenomen in de gids 2011-2012 en staat op de zoeksite van Semindex.

3.4 PUBLICATIES IN 2009

Om het brede publiek en bepaalde specifieke doelgroepen zoals leerkrachten te bereiken, gaf Kamp C in 2009 verschillende publicaties uit. Naast het eigen drukwerk verspreiden we bovendien ook folders, brochures en posters van organisaties uit de aanverwante sector. Uitgangspunt is echter dat de informatie gaat over duurzaam bouwen en wonen en niet van commerciële aard is.

Voor de communicatie van het aanbod van het infocentrum heeft Kamp C volgende brochures uitgegeven:

- ▶ Folder educatief aanbod 2009-2010 bedoeld voor scholen en leerkrachten
- ▶ Brochure Duurzaam bouwen met inhoudelijke informatie over wat

- ▶ duurzaam bouwen eigenlijk betekent
- ▶ Brochure Kamp C werd verder verdeeld in 2009 en geeft een korte voorstelling van Kamp C
- ▶ Flyers planadvies
- ▶ Folder met alle infosessies
- ▶ Folder met het zomeraanbod

Ook voor De Basis werd in 2009 apart drukwerk opgemaakt:

- ▶ Programmaboekje oktober 2009
- ▶ 3 fiches met detailinfo over respectievelijk het bedrijevencentrum, conferentiecentrum en bedrijventerrein

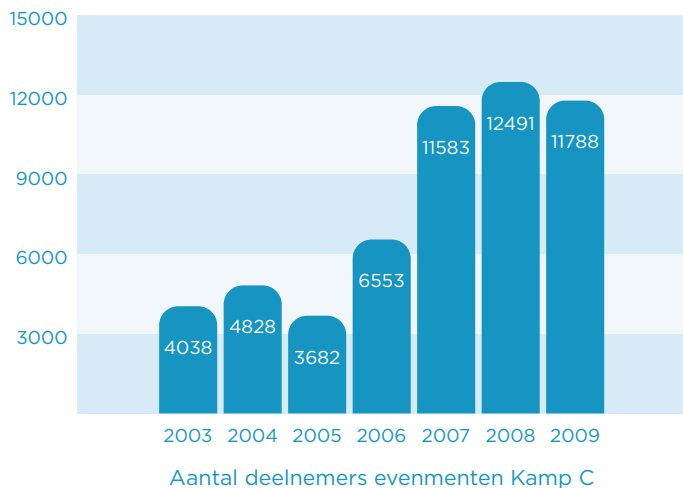
DEEL 5

KAMP C IN CIJFERS

In dit jaarverslag staan behoorlijk wat cijfergegevens.
Dit hoofdstuk biedt u een overzicht.

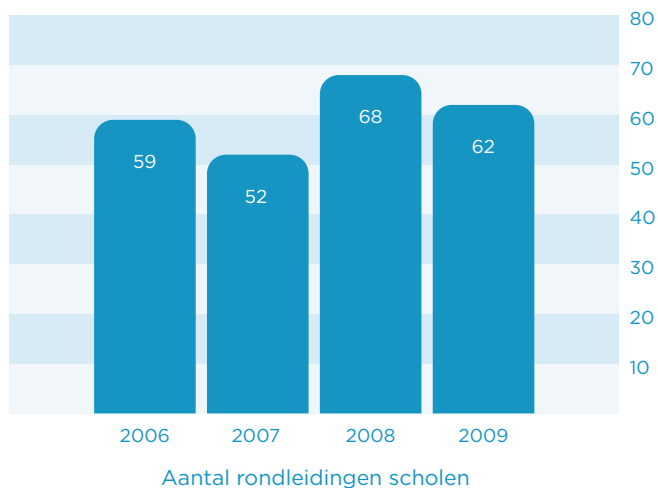
1 AANTAL DEELNEMERS EVENTS

In 2009 telden we om en bij de 11.788 deelnemers aan eigen activiteiten en activiteiten van derden die plaatsvonden op Kamp C.

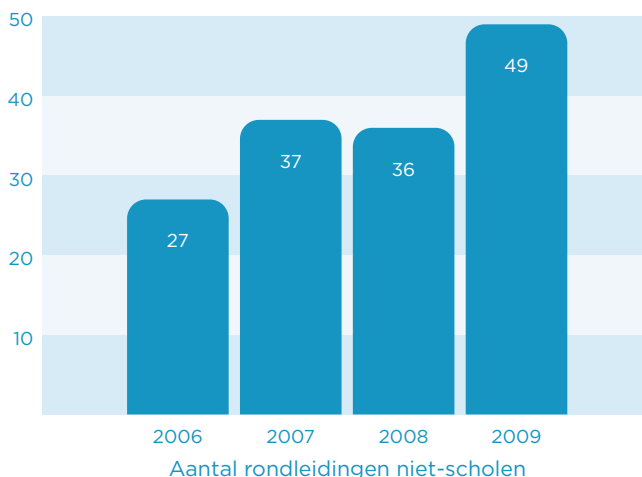
2 AANTAL RONDLEIDINGEN AAN SCHOLEN

In 2009 werden in totaal 62 rondleidingen gegeven aan scholen.

3 AANTAL RONDLEIDINGEN AAN DERDEN

Naast scholen zijn er ook heel wat andere groepen geïnteresseerd in rondleidingen op ons domein, 49 in totaal.

ENERGIE

overisoleren kan niet

MATERIALEN

maak de juiste keuze

WATER

regenwater is gratis

RUIMTE

compact is niet klein

